

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) มหาวิทยาลัยธนบุรี

Evaluation of Master Education Program in Educational Administration Graduate School
(Revised 2019) Thonburi University

ปฐมพรณ์ อินทรางกูร ณ ออยุธยา

นิษฐ์สินี กู้ประเสริฐ

สุธาทิพย์ ตรีสิน

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี

Pathomporn Indrangkura Na Ayudhya

Nitsinee Kuprasert

Suthathip Trisin

Master Education Program in Educational Administration Graduate School, Thonburi University

Email: dr.pathomporn@gmail.com

วันที่รับบทความ: 5 สิงหาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ 28 สิงหาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ: 30 สิงหาคม 2567

Received: August 5, 2024; Revised: August 28, 2024; Accepted: August 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) มหาวิทยาลัยธนบุรี ด้วยการใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST ประชากรทั้งหมดจำนวน 212 คน แบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ บัณฑิต นักศึกษา อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารหลักสูตร และผู้ใช้บัณฑิต เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) มหาวิทยาลัยธนบุรี ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.64) โดยการประเมินบริบท ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.52) และการประเมินกระบวนการ ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.55) มีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การประเมินผลกระทบ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.66) การประเมินการถ่ายทอดความรู้ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.65) การประเมินประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.65) การประเมินความยั่งยืน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.70) การประเมินผลผลิต ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.69) และการประเมินปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.73) มีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการประเมินปัจจัยนำเข้าเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร; รูปแบบการประเมิน CIPPIEST; การบริหารการศึกษา

Abstract

The purpose of this research is to evaluate the master education program in educational administration graduate school (Revised 2019) Thonburi University By using the CIPPIEST Model. The total curriculum at population is 212 people, divided into 5 groups: such as graduates, students, instructors, administrators, and stakeholders. Collect research data such as a questionnaire. The data analysis used frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation.

From the research results it was found that the overall evaluation results were appropriate at a high level ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.64). The Context Evaluation ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.52) and Process Evaluation ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.55) were at the highest level. The suitability assessment results are followed by the Impact Evaluation ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.66), Transportability Evaluation ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.65), Effectiveness Evaluation ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.65), Sustainability Evaluation ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.70), Product Evaluation ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.69) and Input Evaluation ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.73) were at a high level. The Input Evaluation was the aspect with the lowest average.

Keywords: Curriculum Evaluation; CIPPIEST Model; Educational administration

บทนำ

การจัดการศึกษาในประเทศไทยมีความสำคัญอย่างมากเพราะเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย ปัจจุบันประเทศไทยได้พบกับความท้าทายใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ด้านการศึกษา ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างเร่งด่วนเพื่อให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) นอกจากนี้ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ที่พลิกผัน เช่น เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในช่องทางต่างๆ ซึ่งแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดเหล่านี้ก่อให้เกิดความท้าทายต่อการพัฒนาประเทศในหลายมิติ และจะส่งผลกระทบต่ออนาคตของการพัฒนาประเทศอย่างมาก คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จึงมีนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และปฏิรูประบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษาและตอบโจทย์การพัฒนาของโลกอนาคต ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ สามารถรู้เท่าทันและปรับตัว

ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์กติกาใหม่และมาตรฐานที่สูงขึ้น การศึกษาที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตประชาชนและการพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกับการพัฒนาคน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ซึ่งเป็นองค์กรที่มุ่งมั่นที่จะพัฒนา การศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อเร่งการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างยั่งยืน และ เพื่อให้การอุดมศึกษาไทยไปสู่มาตรฐานสากล เพื่อเพิ่มอันดับความสามารถการแข่งขันในระดับนานาชาติ อย่างยั่งยืนภายในปี 2580 จึงได้มีการกำหนดนโยบายการปฏิรูปในหลายๆ มิติ ประกอบด้วย การปฏิรูปการ พัฒนากำลังคนเพื่อความยั่งยืนของเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การปฏิรูปและยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน และระบบนิเวศด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน และการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ โดยเฉพาะด้านการปฏิรูปการพัฒนากำลังคนเพื่อความ ยั่งยืนของเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เป็นการปฏิรูปการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ และพัฒนาบุคลากร ให้มีความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคเศรษฐกิจของประเทศ โดยใช้แนวทาง การปรับทั้งกระบวนการพัฒนา วิธีการ หลักสูตรการเรียนการสอน รูปแบบและกลไกความร่วมมือ ตลอดจนทั้ง การดำเนินงานที่ยึดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้แข่งขันได้ ในบริบทโลกแห่งอนาคต (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565) ด้วยเหตุนี้จึงมี ความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีศักยภาพ ทั้งการบริหารงานวิชาการ การบริหาร บงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนด ทิศทาง เป็นนักจัดองค์การ เป็นผู้แก้ปัญหา เป็นผู้สร้างแรงจูงใจ และที่สำคัญการพัฒนาหลักสูตรและการเรียน การสอน เพื่อนำพาสถานศึกษาให้พัฒนาไปในทิศทางที่มุ่งหวังและประสบความสำเร็จ (ณรงค์ พิมสารและ คณะ, 2563)

การประเมินหลักสูตรซึ่งเป็นการพิจารณาคุณค่าของหลักสูตร โดยกระบวนการหาข้อมูล เก็บข้อมูล เพื่อนำมาพิจารณาและสรุปว่าหลักสูตรนั้นมีคุณค่าเพียงใด มีคุณภาพดีหรือไม่ หรือได้รับผลตามจุดมุ่งหมาย ที่ตั้งไว้ หรือต้องมีการปรับปรุงแก้ไข (เชษฐ ศิริสวัสดิ์ และคณะ, 2564) เพราะหลักสูตรเป็นส่วนสำคัญต่อการ พัฒนาการศึกษ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างเหมาะสม และเท่าทันสถานการณ์ในยุค ปัจจุบัน รวมถึงการนำผลการประเมินหลักสูตรมาเพื่อพัฒนาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ให้มีคุณภาพมาก ยิ่งขึ้น ดังนั้นหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562 ซึ่ง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรีจะได้ใช้เป็นแบบแผนในการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษามาเป็น เวลาครบรอบ 5 ปี ซึ่งมีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรที่ชัดเจน มีแผนการศึกษาให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตาม ความต้องการ และความถนัด มีรายวิชาตามรายกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวิชาบังคับ วิชาเลือก กลุ่มวิทยานิพนธ์ และ กลุ่มการศึกษาค้นคว้าอิสระ มีการกำหนดหน่วยกิตโดยรวมในการขอสำเร็จการศึกษาไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต

สำหรับแผนการรับนักศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 ถึง 2563 รุ่นละ 30 คน และปีการศึกษา 2564 ถึง 2566 รับรุ่นละ 60 คน ตามลำดับ

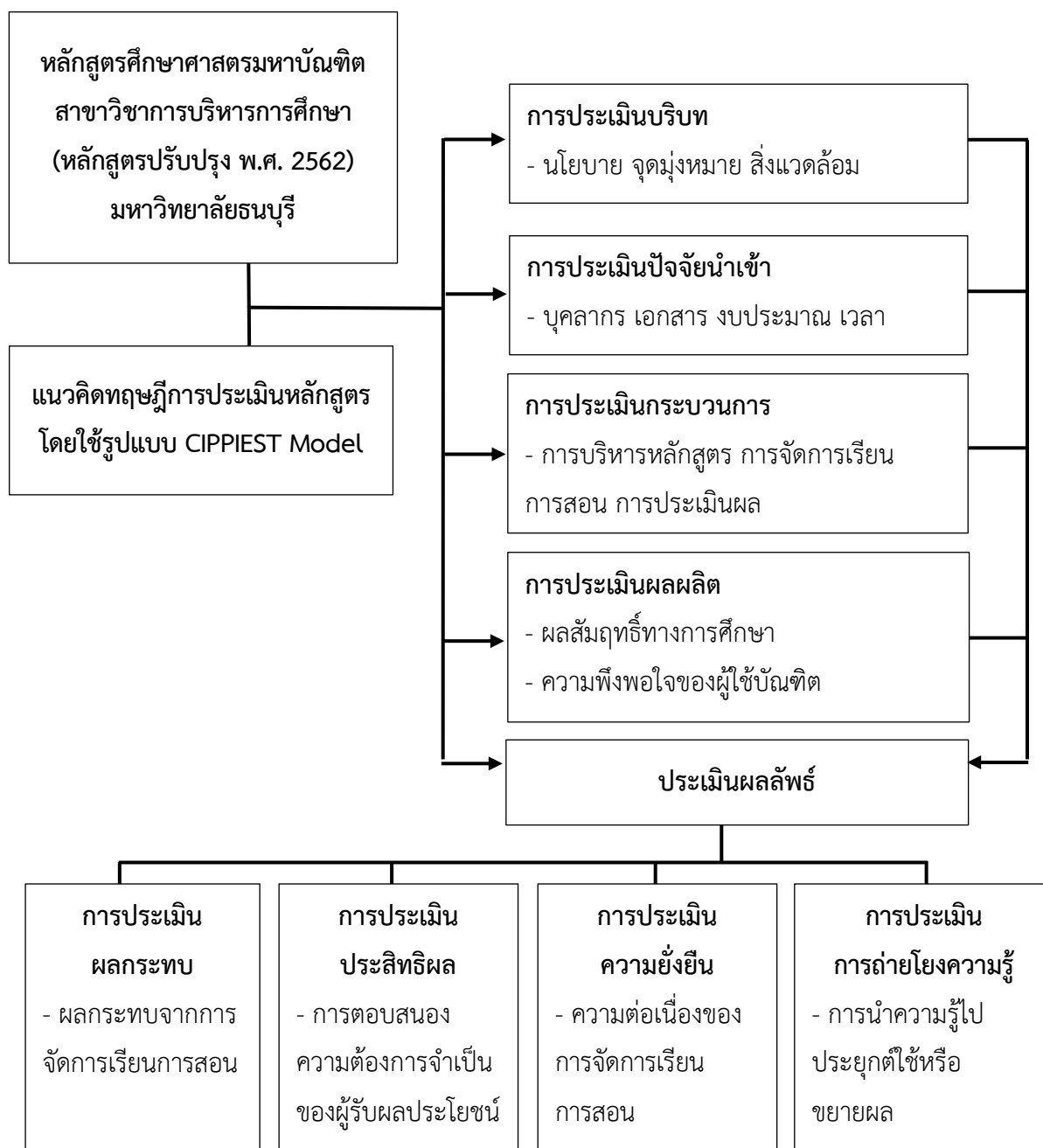
ในปีการศึกษา 2566 การดำเนินงานของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี จะครบรอบระยะ 5 ปี ซึ่งมีความจำเป็นที่ผู้บริหารหลักสูตรจะต้องดำเนินการประเมินหลักสูตร เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์สภาพเศรษฐกิจสังคมและบริบทต่างๆ ของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานของคุรุสภาและมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมโดยแนวทางที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้พิจารณาใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST ของ Stufflebeam & Zhang (2017) ซึ่งประกอบด้วยการประเมินทั้งหมด 8 ด้าน คือ 1) การประเมินบริบท 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า 3) การประเมินกระบวนการ 4) การประเมินผลผลิต 5) การประเมินผลกระทบ 6) การประเมินประสิทธิผล 7) การประเมินความยั่งยืน และ 8) การประเมินการถ่ายโยงความรู้ เพื่อให้การประเมินหลักสูตรสามารถบอกถึงคุณภาพของหลักสูตร รวมถึงจุดที่ควรปรับปรุงของหลักสูตรได้อย่างละเอียดมากยิ่งขึ้น เพื่อนำผลการประเมินไปสู่การพัฒนาหลักสูตรและใช้ประโยชน์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยประเมินหลักสูตรครั้งนี้ ได้นำรูปแบบประเมิน CIPPIEST ตามแนวคิดของ Stufflebeam & Zhang (2017) มาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดสำหรับการประเมินหลักสูตร ซึ่งรูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST ประกอบด้วย 8 ด้าน คือ 1) การประเมินบริบท 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า 3) การประเมินกระบวนการ 4) การประเมินผลผลิต 5) การประเมินผลกระทบ 6) การประเมินประสิทธิผล 7) การประเมินความยั่งยืน และ 8) การประเมินการถ่ายโยงความรู้ ซึ่งแสดงได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมาเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและตีความ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยและคณะได้ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรทั้งหมดในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บัณฑิต นักศึกษา อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารหลักสูตร และผู้ใช้บัณฑิต หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รวมจำนวน 212 คน ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งกลุ่มประชากรดังนี้

1. ผู้บริหาร จำนวน 5 คน ประกอบด้วย รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยธนบุรี จำนวน 2 คน รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ จำนวน 2 คน และคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 1 คน
2. อาจารย์ จำนวน 17 คน ประกอบด้วย อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 9 คน อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์พิเศษ จำนวน 8 คน
3. นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี รุ่นที่ 8 และรุ่นที่ 9 จำนวน 112 คน
4. บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี รุ่นที่ 6 และรุ่นที่ 7 จำนวน 43 คน
5. ผู้ใช้บัณฑิต ของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี รุ่นที่ 6 และรุ่นที่ 7 ได้เข้ารับการฝึกปฏิบัติงาน จำนวน 35 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบประเมินหลักสูตร จากการปรับใช้ข้อคำถามการประเมินหลักสูตรด้วยรูปแบบการประเมิน CIPPIEST เป็นการประเมิน 8 ด้าน คือ 1) การประเมินบริบท 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า 3) การประเมินกระบวนการ 4) การประเมินผลผลิต 5) การประเมินผลกระทบ 6) การประเมินประสิทธิผล 7) การประเมินความยั่งยืน และ 8) การประเมินการถ่ายโยงความรู้

แบบประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เป็นการปรับใช้ข้อคำถามจาก สุภารัตน์ อมรชาติ (2564) จำนวน 5 ชุด สำหรับผู้ตอบแบบประเมิน 5 กลุ่ม โดยแบบประเมินชุดที่ 1 – 4 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต ที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 33 ข้อ และส่วนของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแบบปลายเปิด (Open Ended Question) จำนวน 1 ข้อ ส่วนแบบประเมินชุดที่ 5 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ และส่วนของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแบบปลายเปิด (Open Ended Question) จำนวน 1 ข้อ มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีค่า IOC อยู่ที่ 0.67 ขึ้นไปทุกข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's Alpha) อยู่ที่ 0.96

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3.2 การวิเคราะห์การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562) 8 ด้าน คือ 1) การประเมินบริบท 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า 3) การประเมิน

กระบวนการ 4) การประเมินผลผลิต 5) การประเมินผลกระทบ 6) การประเมินประสิทธิผล 7) การประเมินความยั่งยืน และ 8) การประเมินการถ่ายทอดความรู้ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการแจกแจงความถี่ตามระดับความเหมาะสม 5 ระดับ ตามรูปแบบแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) จำแนกเป็น น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด โดยการแปลความหมายข้อมูลในแบบประเมินหลักสูตรครั้งนี้ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายตามการตอบในระดับความต้องการ 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

1.00 - 1.50 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

1.51 - 2.50 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับน้อย

2.51 - 3.50 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

3.51 - 4.50 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก

4.51 - 5.00 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) มหาวิทยาลัยธนบุรี รวมทั้งหมด จำนวน 212 คน ได้ทำการประเมินหลักสูตรทั้งหมด 8 ด้าน โดยสามารถแสดงสรุปผลการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุงพ.ศ. 2562) มหาวิทยาลัยธนบุรี

การประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล	ลำดับที่
การประเมินบริบท	4.69	0.52	มากที่สุด	1
การประเมินปัจจัยนำเข้า	4.35	0.73	มาก	8
การประเมินกระบวนการ	4.67	0.55	มากที่สุด	2
การประเมินผลผลิต	4.37	0.69	มาก	7
การประเมินผลกระทบ	4.49	0.66	มาก	3
การประเมินประสิทธิผล	4.46	0.65	มาก	5
การประเมินความยั่งยืน	4.46	0.70	มาก	6
การประเมินการถ่ายทอดความรู้	4.48	0.65	มาก	4
การประเมินภาพรวม	4.50	0.64	มาก	

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.64) การประเมินด้านที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การประเมินบริบท และการประเมินกระบวนการ ($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.52) และ ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ ส่วนการประเมินผล

กระทบ การประเมินการถ่ายโยงความรู้ การประเมินประสิทธิภาพ การประเมินความยั่งยืน การประเมินผลผลิต และการประเมินปัจจัยนำเข้า มีผลการประเมินที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ซึ่งการประเมินปัจจัยนำเข้า เป็นด้านที่มีผลการประเมินความเหมาะสมที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.73)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการประเมินบริบท มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มวิชาพื้นฐาน รองลงมาคือ กลุ่มวิชาบังคับ กลุ่มวิชาเลือก และกลุ่มวิทยานิพนธ์ และความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2565: 40) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์การปฏิรูปการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ การพัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคเศรษฐกิจของประเทศ โดยการปรับทั้งกระบวนการพัฒนา วิธีการ หลักสูตร การเรียนการสอน และรูปแบบและกลไกความร่วมมือ รวมทั้งการดำเนินงานที่ยึดหยุ่นสอดคล้องความต้องการของผู้เรียน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้แข่งขันได้ในบริบทโลกแห่งอนาคต โดยทางหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้ดำเนินการประเมินหลักสูตรตามรอบระยะเวลาที่คุรุสภากำหนด ในทุกระยะเวลา 5 ปี

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดของด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมโดยรวม มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ รองลงมาคือ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ สื่อการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีความเหมาะสมและมีหนังสือ ตำรา เอกสาร บทความวิชาการ งานวิจัยที่เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียนตามลำดับ ส่วนฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นทางวิชาการมีความเหมาะสม เป็นข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ สืบพงษ์ ปราบใหญ่ และคณะ (2563) กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 ว่าสถาบันการศึกษาต้องจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรและเกณฑ์วิชาชีพที่กำหนดเพื่อตอบสนองบริบทสังคมและวัฒนธรรมอันดีงาม โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายร่วมกับการสอนและมุ่งเน้นพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองกับบริบทสังคมและวัฒนธรรมไทยและสังคมโลก โดย ปติวรดา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา และจิตติวีร์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2563) กล่าวว่า นอกจากสื่อที่ใช้ในการสอนแล้วผู้เรียนยังสามารถเรียนรู้ และเข้าใจเนื้อหาต่าง ๆ ของการเรียนการสอนนั้นจากการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน จนเกิดเป็นการบูรณาการกันระหว่างเทคโนโลยีกับกระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียน ทำให้เกิดเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้สามารถเข้าใจในการเรียนรู้ได้มากยิ่งขึ้น

3. ผลการประเมินกระบวนการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดของด้านกระบวนการ ได้แก่ การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษามีความเหมาะสม รองลงมาคือ การพัฒนาผลการเรียนด้านทักษะทางปัญญา มีความเหมาะสม สอดคล้องกับ พัทธพร แก้วกฤษฎาพงศ์ และคณะ (2566)

กล่าวถึงการฝึกปฏิบัติงานเป็นการฝึกเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางปัญญาและทักษะทางพฤติกรรม เป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมให้การทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่คาดหวังไว้ ซึ่งทางหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้กำหนดรายวิชา ฝึกปฏิบัติวิชาชีพการบริหารการศึกษา ไว้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านการบริหารแก่ผู้เข้ารับการศึกษ และการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีความเหมาะสม เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ประกอบกับข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบประเมิน ว่าควรมีการกำหนดแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ในเวลาที่รวดเร็วมากยิ่งขึ้น รวมถึงควรมีเวลาให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มได้พบอาจารย์ที่ปรึกษามากยิ่งขึ้น เพื่อความรวดเร็วในการให้คำปรึกษาและให้นักศึกษาทำการแก้ไขตามคำแนะนำ ซึ่งสอดคล้องกับ สุรยศ ทรัพย์ประกอบ และคณะ (2564) กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของการให้คำปรึกษา คือ การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ปัญหาจากสถานการณ์จริง การนัดพบเพื่อให้คำปรึกษาแบบตัวต่อตัว การให้ความช่วยเหลืออย่างทันเวลา การหาตัวอย่างที่ดีของงานวิจัย และการแลกเปลี่ยนและแบ่งปัน เพื่อให้การให้คำปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. ผลการประเมินผลผลิต มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดของด้านผลผลิต ได้แก่ เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ สอดคล้องกับ จุฑามาส ศรีทองคำ (2562) กล่าวว่า การครองตนตามหลักการแห่งความดี คือการมีคุณธรรม จริยธรรม ของผู้บริหารเป็นการสร้างความศรัทธาที่ก่อให้เกิดการยอมรับ ความร่วมมือ ความสมัครใจ เมื่อประกอบกับการบริหารงานที่ถูกต้องตามหลักการ จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จจุลวงตามเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน ส่วนความรู้ความเข้าใจทางด้านการบริหารการศึกษา และสามารถดำเนินการบริหารการศึกษา เพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ แม้เป็นข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของด้าน แต่ยังมีค่าเฉลี่ยสูงถึง 4.36 และ 4.29 ซึ่งเป็นผลการประเมินความเหมาะสมที่อยู่ในระดับมาก

5. ผลการประเมินผลกระทบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดของด้านผลผลิต ได้แก่ สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการ หรือการบริหารการศึกษา และการมีความสามารถในการเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพต่อหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยอังคินันท์ อินทรกำแหง และคณะ (2561) กล่าวถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อผลการพัฒนาหัวข้อและการเผยแพร่ผลงานวิจัย ว่าคุณลักษณะของนักวิจัย การสนับสนุนของหน่วยงานต้นสังกัด การให้ทุนและการใช้เทคโนโลยี เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนางานวิจัยที่ดีและมีคุณภาพสู่การเผยแพร่ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานได้ ทางหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาจึงมีการจัดโครงการพัฒนาอาจารย์และนักศึกษา เขียนบทความ ตีพิมพ์เผยแพร่ในฐานข้อมูล TCI และกิจกรรม “การพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่” เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะในการเขียนงานวิจัยได้อย่างมีคุณภาพ

6. ผลการประเมินประสิทธิผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดของด้านประสิทธิผล ได้แก่ การปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสามารถในด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีได้ และการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสามารถในด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สอดคล้อง

กับ ปิยะธิดา ปัญญา (2562) จากการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้านประสิทธิผล พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผลของการเรียนส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความมั่นใจในการประกอบวิชาชีพ รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดหลักสูตรที่ช่วยส่งเสริมทักษะด้านต่างๆ ให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถออกไปประกอบวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. ผลการประเมินความยั่งยืน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดของด้านความยั่งยืน ได้แก่ มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ และความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การพัฒนาการทำงาน มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งทางหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีรายวิชาสำหรับฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อพัฒนาทักษะนักศึกษาที่ได้เรียนรู้หลักการบริหารสถานศึกษา ได้ทดลองใช้ทักษะความรู้ในสถานการณ์จริงทั้งในระดับสถานศึกษาและระดับเขตพื้นที่การศึกษา สอดคล้องกับ พรศักดิ์ สุจริตรักษ์ และคณะ (2564) จากการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) พบว่า ผลการประเมินด้านความยั่งยืนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และสามารถบ่งชี้ได้ว่า มหาบัณฑิตเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว สามารถนำความรู้ที่ได้ จากการศึกษาไปสู่การพัฒนาตนเองและนำสู่การสอบเพื่อเข้ารับตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาหรือศึกษาต่อในระดับดุษฎีบัณฑิตได้

8. ผลการประเมินการถ่ายทอดความรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดของการถ่ายทอดความรู้ ได้แก่ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ด้านการบริหารการศึกษาให้แก่หน่วยงานและบุคคลอื่น และการประชาสัมพันธ์หลักสูตรการบริหารการศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สอดคล้องกับพรศักดิ์ สุจริตรักษ์ และคณะ (2564) ที่การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) พบว่า ผลการประเมินด้านการเชื่อมโยงความรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากทางสาขาวิชา มีการฝึกทักษะการสื่อสาร การนำเสนอเชิงวิชาการต่อหน้าสาธารณชนบ่อยครั้งจนทำให้เกิดการยอมรับ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรมีเวลาในการ Home Room ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มเรียน เพื่อพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนปัญหา ข้อสงสัยต่างๆ ที่นักศึกษาพบเจอในแต่ละช่วงได้

1.2 ควรมีการกำหนดอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ในเวลาที่รวดเร็วมากขึ้น รวมถึงการมีเวลาให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มได้พบอาจารย์ที่ปรึกษามากยิ่งขึ้น เพื่อความรวดเร็วในการให้คำปรึกษาและให้นักศึกษาทำการแก้ไขตามคำแนะนำได้

2.ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตที่จบการศึกษาของหลักสูตรกับความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางสู่การพัฒนาหลักสูตรต่อไป

2.2 ควรมีการนำผลการประเมินมาจัดการสนทนาแบบกลุ่ม (Focus Group) เพื่อหาแนวทางพัฒนาร่วมกันภายในหลักสูตร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). 3 ปี อว. กับความสำเร็จการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวง.การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). รายงานการศึกษาไทย พ.ศ. 2561 (Education in Thailand 2018). กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- จุฑามาส ศรีทองคำ. (2562). การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3 “GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2019”. 15 พฤศจิกายน 2562 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 69-77.
- เชษฐ ศิริสวัสดิ์, กิตติมา พันธุ์พุกษา, และ สมศิริ สิงห์หลพ. (2564). การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ (ฉบับ พ.ศ.2559) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณรงค์ พิมสาร, บังอร โกศลปริญญานันท์, และ พงษ์ศักดิ์ พัวพรพงษ์. (2563). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน, วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 7(2), 315-324.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปติวิธดา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา และจิตวีร์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. (2563). การเรียนการสอนแบบ E-Learning กับการใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (Augmented Reality) เป็นสื่อรูปแบบใหม่ทางด้านการศึกษา. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 14(1), 17-31.
- ปิยะธิดา ปัญญา. (2562). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 13(2), 179-193.
- พรศักดิ์ สุจริตรักษ์, ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ, และ ชวน ภารังกุล. (2564). การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, วารสารสิทธิปริทรรศน์, 22(1). 338-349.

- พัชรพร แก้วกฤษาพงศ์, สุนิย์รัตน์ เนียรเจริญสุขและปิยะนุช วิริยะนวัตร์. (2566). ความสำคัญของวิชาการฝึกงานต่อการพัฒนาทักษะทางปัญญาและทักษะทางพฤติกรรมนักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น. **วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**, 23(3), 288-309.
- สืบทพงษ์ ปรามใหญ่, รุ่งรัตนา เจริญจิตต์และยศระวี วายทองคำ. (2019). แนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่21. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา**, 6(10), 5324-5343.
- สุดารัตน์ อมรชาติ. (2564). การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนบ้านหินดาน อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้รูปแบบชิปเปียสท์. ปรินิพนธ์มหาบัณฑิต, สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สุรยศ ทรัพย์ประกอบ, เจนศึก โพธิศาสตร์และประธาน ประจวบโชค. (2564). ลักษณะเด่นสำคัญของรูปแบบการเป็นพี่เลี้ยงและให้คำปรึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะด้านการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์สำหรับนักศึกษาครู. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา**, 18(1), 33-42.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). **แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อังศินันท์ อินทรกำแหง, ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล, วิชุดา กิจธรรม, สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล, อรัญ วาณิชกร, ศรัณย์ พิมพ์ทอง, และพิชชาดา สุทธิแป้น. (2561). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อการพัฒนาหัวข้อวิจัย และการเผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยส่งผ่านคุณลักษณะที่ดีของการเป็นนักวิจัยพี่เลี้ยง. **วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา**, 10(1), 42-62.
- Stufflebeam, D. L., & Zhang, G. (2017). **The CIPP evaluation model: How to evaluate for improvement and accountability**. New York: The Guilford Press.